

Brädgolv FRÅN GRUNDEN

Gör Det Själv

SVÄRIGHETSGRAD

Processen är relativt enkel, men ett bra resultat kräver noggrannhet i alla arbetsmoment.

LÄTT

SVÄRT

TIDSÅTGÅNG

Ett par veckor.

PRIS

Ca 40.000 kronor/20 m².

Ett nytt brädgolv kan vara en stor förbättring i de flesta hem, men den största förbättringen ligger faktiskt under det vackra trägolvet. **Vi visar hur du rätar upp bjälklaget, förser hålrummet med ångspärr och isolerar** enligt konstens alla regler.

Det är något tillfredsställande med att lägga golvbrädor på ett massivt bjälklag i en tid då många golv läggs på t.ex. spånskivor. Och även om vi är mycket medvetna om att bevara husets stil och inte bryr oss om golvvärme, ger det klassiska golvet faktiskt utrymme för flera förbättringar.

Det gamla golvet har nämligen knarrat och gungat i många år på grund av att bjälkarna har sackat och underlaget har släppt. Vi kilar fast det bättre i murverket och ger det ett bra stöd.

När bjälkarna ligger där de ska rätar vi upp dem med rätreglar för att säkerställa att brädorna får en helt jämn yta att ligga på. Därefter monterar vi en ångspärr, isolerar och skruvar fast brädorna enligt konstens alla regler. □

Bort med golvet

Innan arbetet med golvet kan påbörjas måste kryppgrunden förberedas för de nya förhållandena. Detta beror på att det ofta är nödvändigt att förbättra ventilationen när man ökar isoleringen, eftersom det blir kallare i kryppgrunden.

Därför borrar vi tre nya ventilationskanaler och tar bort stenar, gammalt virke och allt annat som kan ge mögel något att växa på. Därefter isoleras sockeln och en ångspärr läggs direkt på den stampade jorden. Ångspärren täcker nästan hela golvet, men har ett 10-15 cm stort mellanrum vid sockeln för att fukt underifrån ska kunna komma ut.

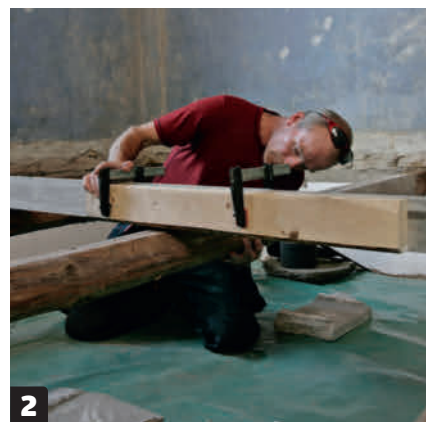
Klossa upp bjälkarna

De gamla bjälkarna vilar på urtag i väggen. Vid väggen är bjälkarna i nivå, men klossningen har för länge sedan släppts, så bjälkarna hänger ganska mycket i mitten. För att få bjälkarna så jämna som möjligt, innan vi rätar upp dem med rätreglar, trycker vi upp dem med en domkraft medan vi sätter in nytt stöd.

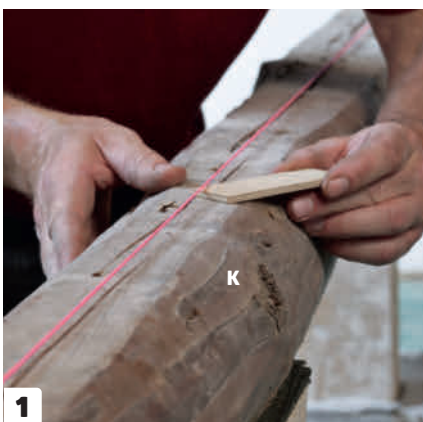
Vi börjar med att klossa upp de två yttersta bjälkarna och riktar sedan in de andra så gott vi kan. Det är viktigt att bjälkarna är stabila och att de inte sitter för högt någonstans.

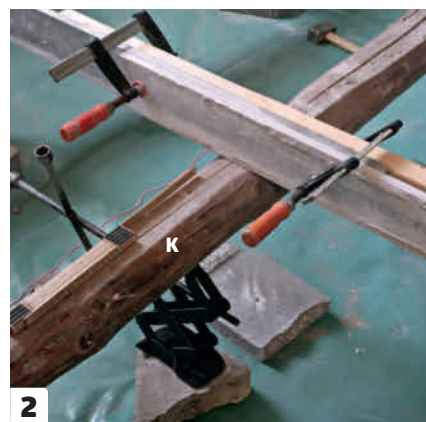
1 Efter att ha tagit bort golvlisterna lyfter vi upp det gamla golvet med hjälp av en kofot och en hammare. Här är det svårt att undvika att förstöra en del av putsen.

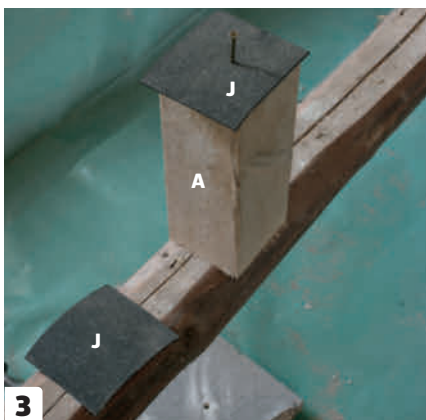
2 Se över bjälkarna. Om de är angräpnade ska de bytas ut. Montera sedan ihop två rätskivor med en bräda till en lång skena som sträcker sig över alla bjälkar. Nu kan du se om bjälkarna är i linje.

1 Spänn ett snöre på bjälkens ovsida (K) och lyft det med en bit 4 mm plywood i varje ände. Inne i mitten kan bjälken nu tryckas upp tills en likadan bit precis kommer i kontakt med snöret.

2 Tryck upp mitten av bjälkarna (K) med en domkraft tills de ligger vågrätt i längdriktningen (kontrollera med mursnören) och stämmer överens med de andra bjälkarna (kontrollera med rätskivan efteråt).

3 Såga till uppklossningen (A) och placera dem med bitar av sylpapp (J) som distanser uppe och nere. Ner mot ångspärren fästs de korta stolparna i en skivbit med en 6 x 120 mm skruv.

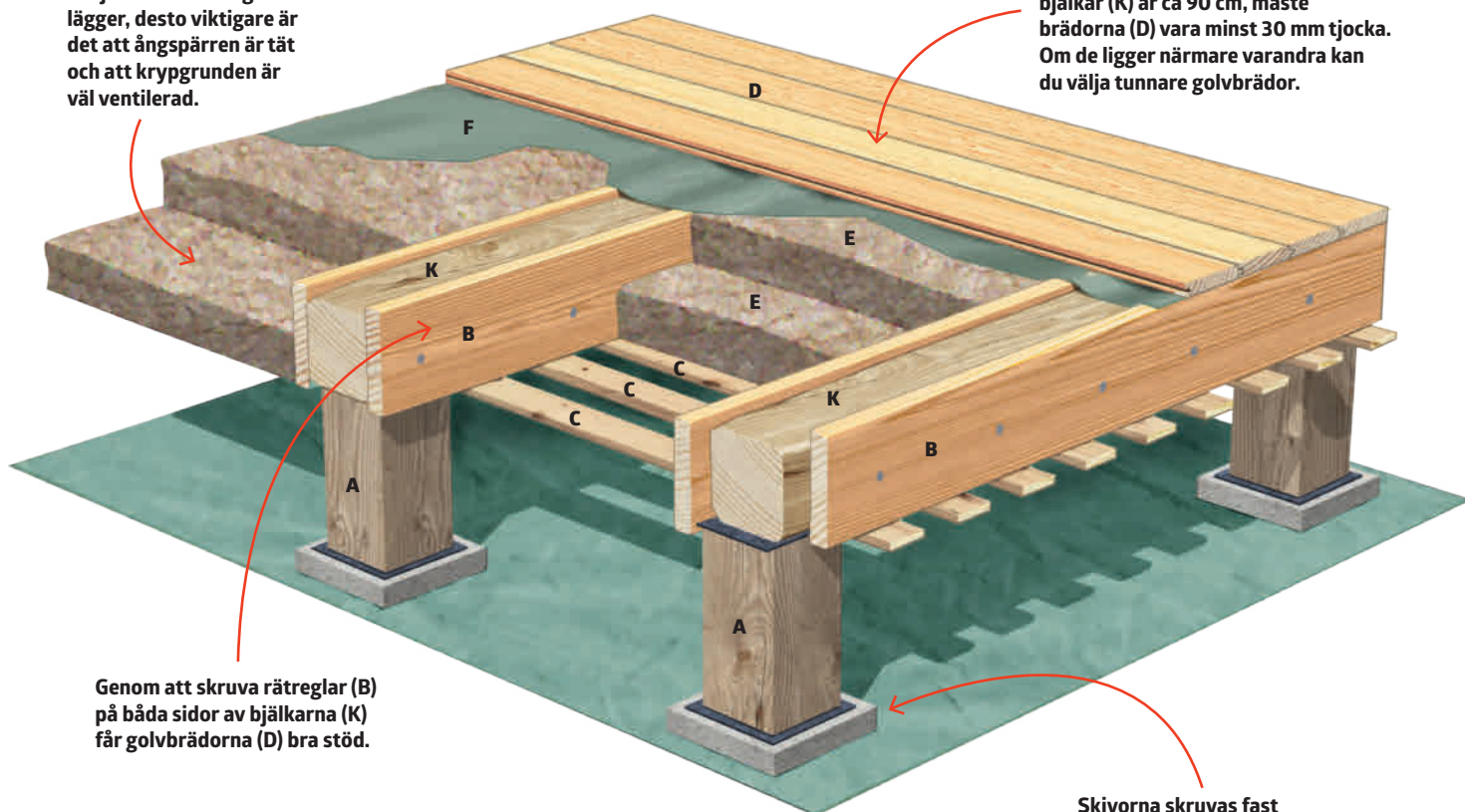
4 Uppklossningen (A) justeras med sylpapp (J), så att bjälkarna (K) ligger an överallt. Vi riktar först in de två yttersta bjälkarna och klossar upp med en meters mellanrum medan vi riktar in efter snöret.

5 Upprepa processen med övriga bjälkar och kolla kontinuerligt med en rätskiva att de är i linje med de yttersta bjälkarna.

Ju tjockare isolering du lägger, desto viktigare är det att ångspärren är tät och att kryppgrunden är väl ventilerad.

Eftersom avståndet mellan våra bjälkar (K) är ca 90 cm, måste brädorna (D) vara minst 30 mm tjocka. Om de ligger närmare varandra kan du välja tunnare golvbrädor.

Genom att skruva rätreglar (B) på båda sidor av bjälkarna (K) får golvbrädorna (D) bra stöd.

Skivorna skruvas fast i uppklossningen (A) underifrån för att säkerställa att de inte rör sig med tiden.

MATERIAL

- Uppklossningar (A) av 95 x 95 mm stolpe
- Rätreglar (B) av 45 x 195 mm
- Glespanel (C) av 19 x 100 mm brädor
- Golvbrädor (D) av 30 x 180 mm furu
- Isolering (E) (här Knauf EcoBatt 95 mm)
- Ångspärr 0,2 mm (F) (här Dafa EcoFoil)

- Ångspärslim (G) och -tejp (H)
- 6 x 120 mm skruvar
- Monta-Flex-skruvar, 4,2 x 55 mm
- Syllpapp (J)
- Kilar och distansklossar

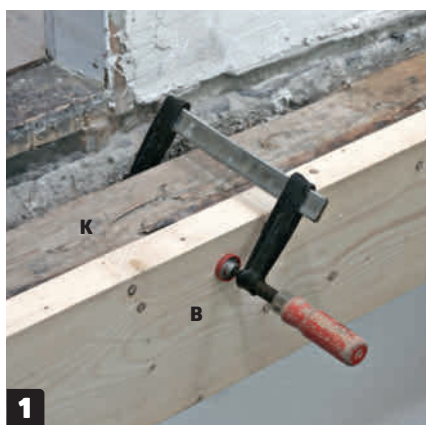
SPECIALVERKTYG

- Parketthammare (hyrs), tappborr 12 mm

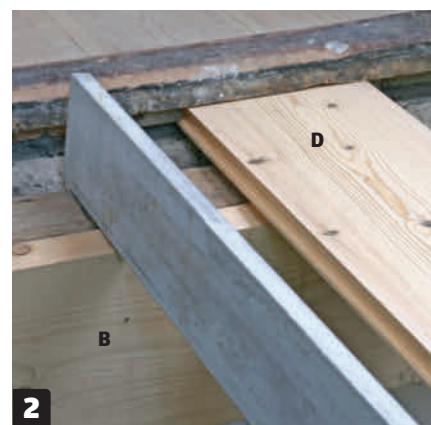
På med rätreglarna

Nu är bjälkarna stadiga och nära att bilda ett regelbundet horisontellt plan. Genom att skruva fast rätreglar på bjälkarnas sidor kan vi nu inte bara säkerställa ett helt horisontellt plan, vi kan också enkelt höja det så att det passar perfekt med golvet i den angränsande hallen.

Rätreglarna placeras och riktas in enligt en princip som är mycket lik vår metod för bjälkarna: vi börjar med rätreglarna längst ifrån varandra, och när de är horisontella och på samma höjd riktas de andra in så att de ligger i höjd med dem.

1 Spänn fast en rätregel (B) på sidan av den yttersta bjälken (K) i rummet. På andra sidan finns inte plats för tvingarna på den yttersta bjälken, så här klämmer vi fast rätregeln på den näst yttersta bjälken.

2 Bestäm golvet höjd genom att placera en golvbräda (D) ovanpå de två första rätreglarna (B) och lyft sedan rätreglarna i andra änden av rummet tills golvbrädan är horisontell och ligger mot tröskeln.

3 **Lyft upp den andra änden av rätregeln tills rätreglarna (B) är vågräta.** Med vår förlängda rätskiva ser vi till att de är på samma höjd och att de fortfarande sitter så att brädan trycks upp mot tröskeln.

Rätreglarna (B) rättas upp efter ett snöre, på samma sätt som bjälkarna (K). När de två ändarna av rätreglarna är i exakt samma höjd och i den nivå vi vill ha, spänner vi ett murarsnöre med en 4 mm distans i varje ände - sedan kan vi justera om rätreglarna är sneda.

5 **Skruva fast rätreglarna (B) på sidan av bjälkarna (K) med 6 x 120 mm skruvar var 50:e cm,** samtidigt som du trycker ner dem eller lyfter upp dem med domkraften så att de blir helt jämna. Bjälkarnas sidor är ojämna, så vi måste sätta kilar bakom rätreglarna för att få koll på dem.

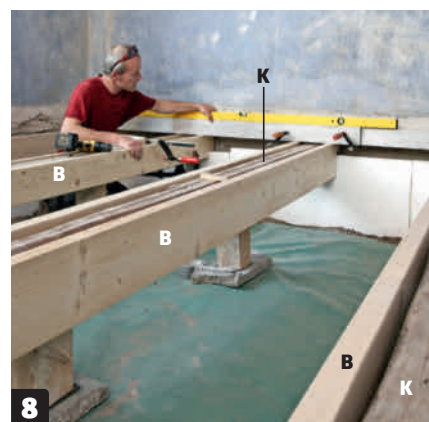
6 **Lägg in syllpapp (J) som ångspärr** där rätreglarna (B) möter väggen. Pappen hålls på plats av rätreglarna.

Trägolvet måste få tid att acklimatisera sig

Träet bör ligga i huset en dryg vecka eller mer i sin förpackning så att det inte rör sig för mycket när det har lagts. Förpackningen bör därför öppnas precis innan golvet läggs.

7 **Fortsätt på samma sätt** och skruva fast rätreglarna (B) på resterande bjälkar (K). Genom att fästa rätreglarna på båda sidor gör vi konstruktionen mycket stadigare än om vi bara hade fäst dem på ena sidan.

8 **Att stabilisera bjälkarna (K) och rätta upp dem med rätreglar (B) är ett stort jobb,** men när den är gjort är det mycket lättare att lägga golvbrädorna.

I med isoleringen

Man ska inte mixra för mycket med isolering och lufttätet i gamla hus, för risken är att det uppstår problem. Vi lägger 2 x 95 mm mineralull i golvet, vilket kräver att vi både tätar den varma luften i vardagsrummet med en ångspärr och att krypgrundsventilationen ökas med nya ventiler.

Vi lägger isoleringsskivorna i två lager på glespanel som skruvas fast på undersidan av rätreglarna.

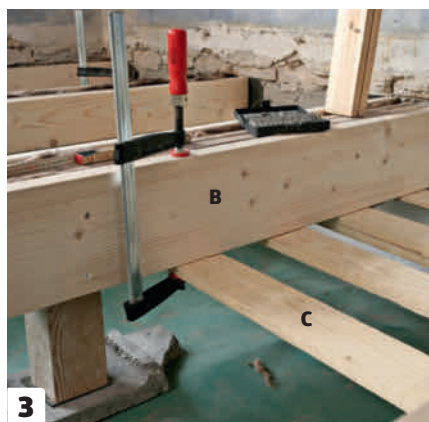
Ovanpå detta installeras ångspärren för att förhindra att fuktig luft kondenserar i isoleringen och krypgrunden.

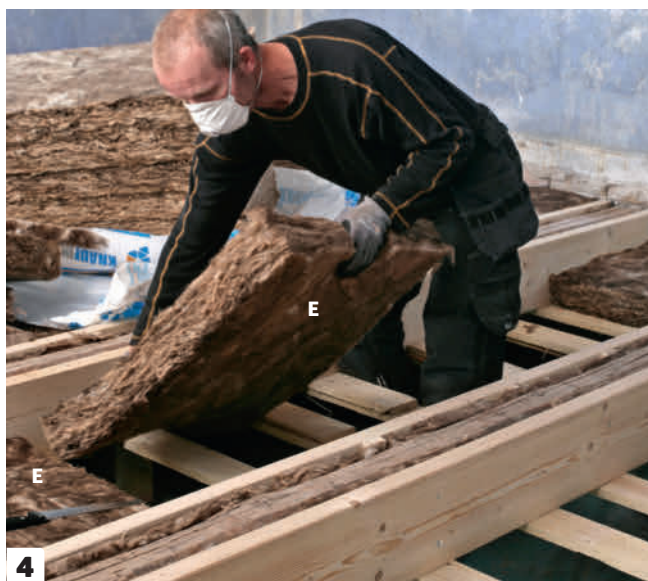
1 Isolera utrymmet mellan reglarna (K) och rätreglarna (B) med mineralull (E) i två lager, som förskjuts. Det är den stillastående luften i isoleringen som isolerar, så packa inte isoleringen för hårt.

2 Skruva fast glespanelen (C) på undersidan av rätreglarna (B) med 4,2 x 55 mm skruvar. Eftersom utrymmet är begränsat har vi monterat en vinkeltillsats på skruvdragaren.

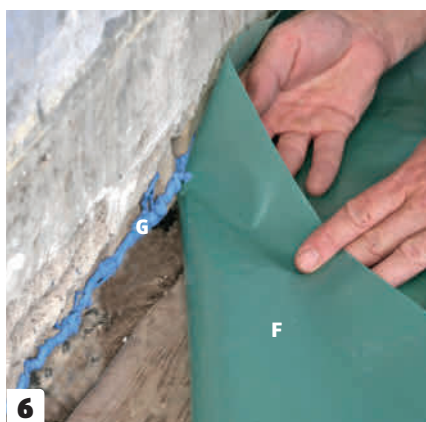
3 Sätt glespanelen (C) med ca 15 cm luft emellan, så att du kan kliva ner mellan dem. Spänn sedan fast varje bräda med tvingar innan du börjar skruva fast dem i rätreglarna.

4 Lagg isoleringen (E) i två lager med förskjutna skarvar, så att köldbryggor inte bildas. Oavsett vilken typ av isolering du använder är det bra att använda handskar, munskydd och en långärmad tröja.

5 Fäst en våd ångspärr (F) med några häftklamrar på den mittersta bjälken. Till en början lägger vi bara ett våd för att minimera risken att skada ångspärren medan vi arbetar.

6 Fäst ångspärren (F) på teglet med ett speciallim (G). Vi lägger våden tvärs över bjälkarna; på så sätt kan vi börja med den första våden nu och lägga nästa när vi lägger golvet.

7 Ångspärren (F) förhindrar att fuktig och varm inomhusluft tränger ner i den kalla källaren. Den förhindrar också kondens - och håller kvar den varma luften.

De första brädorna

Brädorna är 18 cm breda och 3 cm tjocka och är försedda med not och spont, eller fjäder, på sidorna, men även i ändarna så att de kan sammanfogas.

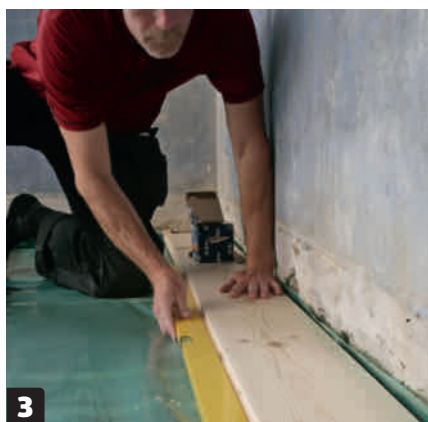
Det ursprungliga golvet lades innan väggarna putsades, så det stack in under putsskiktet. Det är så vi vill göra igen för att undvika lister. När vi vinklar ner från den intakta putsen ska golvet ligga 3-4 mm längre in. Du kan dock enkelt lägga golvet och montera lister i efterhand. Det är viktigt att få den första brädan helt rätt och kontrollera att den är helt rak.

1 Kapa den första brädan (D) med kap-sågen. Den avsågade änden är dock inte bortkastad, eftersom vi använder den som början på nästa rad. Lämna ca 10 mm luft mot väggen.

2 Lägg brädan (D) med 10 mm distansklossar mot väggen – och 10 mm luft i ändarna. Skruva fast den i de två yttre bjälkarna genom fjädern med 4,2 x 55 mm skruvar som passar till ändamålet.

3 Kolla golvbrädan (D) innan du skruvar fast den i mitten. Genom att föra vattenpasset upp och ner längs brädan kan du kontrollera att den inte buktar och sedan skruva fast den.

4 Lägg nästa bräda (D) och banka den mot den första brädan med en slägga och en slagkloss innan du skruvar fast den. Även om de smala golvskruvarna är lätta att dra i är det säkrast att förborra.

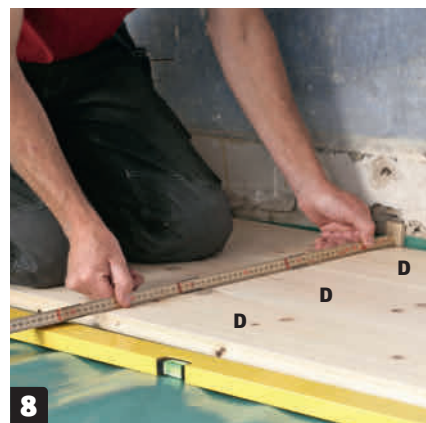
5 Ge ändskarven i den andra raden en rejäl klick lim på undersidan av fjädern. Eftersom ändarna är spontade behöver de inte hamna på bjälkarna. Undvik dock skarvar i samma fack i två rader efter varandra.

6 Tryck ihop brädorna (D) i den andra raden med hjälp av en kofot. I den andra änden pressas brädorna mot en 10 mm tjock distanskloss och väggen.

7 Kolla med vattenpass längs fjädern om de två brädorna i den andra raden är exakt i linje med varandra innan de skruvas fast.

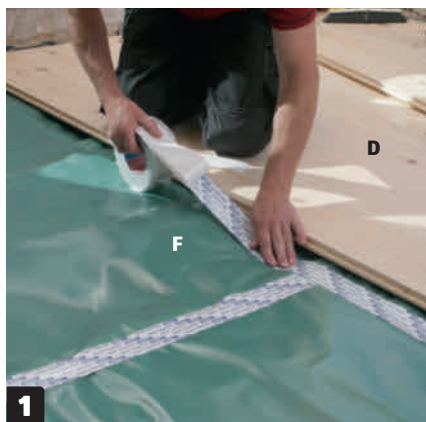
8 Efter att ha lagt tre rader brädor gör vi en kontrollmätning för varje meter för att säkerställa att ingen förskjutning sker. Och vi fortsätter att göra detta för var tredje bräda allteftersom arbetet fortsätter.

Den sista brädan

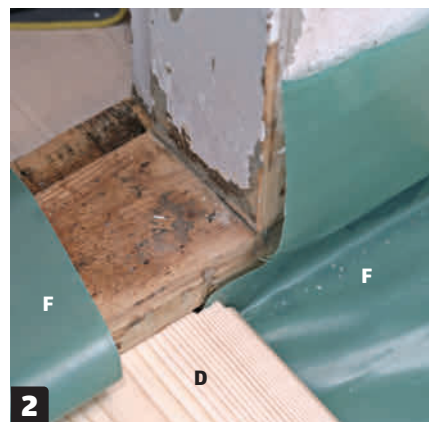
När den första golvbrädan är på plats ökar arbetstakten dramatiskt. De breda brädorna läggs en efter en, och det är lätt att komma in i rytmen.

Efterhand lägger vi på nästa våd ångspärrfolie, återigen för att säkerställa tätheten. Våderna läggs med minst 15 cm överlappning och hela kanten tejpas med en speciell ångspärstejp. Precis som speciallimmet är den utformad för att sitta på den släta folien under många år.

Den sista brädan är en utmaning och måste därför skruvas fast ovanifrån.

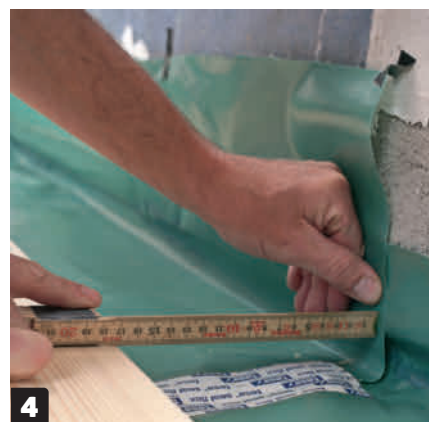
1 När den första våden ångspärr (F) nästan är täckt av golvbrädor (D), rullas nästa ut. Våderna ska överlappa minst 15 cm, och täck skarven helt med ångspärstejp (H).

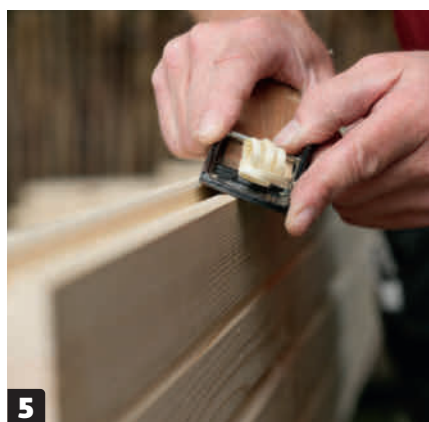
2 Anpassa brädorna (D) runt uppklossningen under dörrkarmen. Se till att ångspärren (F) också är tät mot väggen med speciallimmet.

3 Den näst sista brädan måste slås på plats med en så kallad parketthammare eftersom det inte finns plats för slägga och slagkloss. Det är en bra idé att hyra istället för köpa hammaren om du inte planerar att lägga fler golv inom en snar framtid.

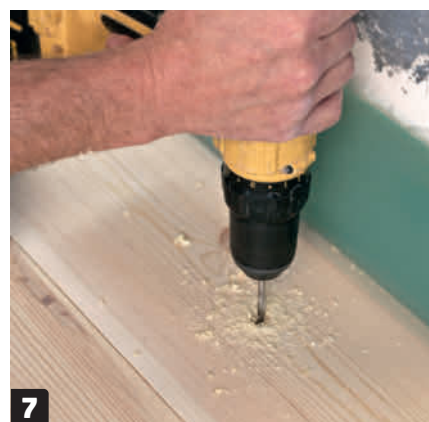
4 Mät upp bredden på den sista brädan. Såga till en testbit som passar på det smalaste stället och dra den längs sponten på den näst sista brädan för att kolla om den passar bra nog. Kapa sedan till rätt storlek.

5 Hyvla av lite av notens "underläpp" på den sista brädan, för att göra det lättare att skjuta den in över fjädern, nu när utrymmet är begränsat vid väggen.

6 Nu ska brädan bara bankas på plats. Kontrollera att det finns ca 10 mm avstånd till väggen, så att det finns utrymme för golvet att röra sig lite med tiden.

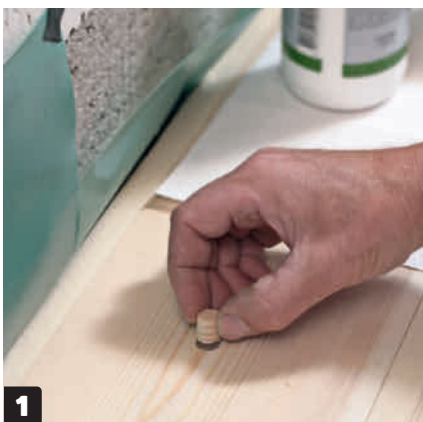
7 Borra 10 mm djupt med ett 10 mm borrar och sedan igenom med ett 5 mm borrar. Skruva sedan fast brädan i de underliggande bjälkarna. Nu kan du plugga igen hålen och bibehålla golvets släta yta.

Proppa igen golvet

Propparna, eller tapparna, kan du borra ut själv med ett så kallat tappborr. På så sätt kan du få dem i exakt det träslag och den färg du vill ha - du borrar helt enkelt ut dem ur överblivna golvbrädor. Tappborr kostar inte skjortan och kan köpas för ett par hundralappar.

Du kan också köpa färdiga tappar. Det är lite dyrare, men mycket enklare.

Tapparna limmas fast över skruvarna och när limmet är torrt, jämna till med stämjärn och slipa dem försiktigt tills de är i jämnhöjd med golvet.

1

Sätt en klick lim i hålet och slå ner de 10 mm långa tapparna som vi har borrar ut brädbitar från golvet i hålen. Kom ihåg att låta ådringen på tappen peka i samma riktning som ådringen på brädan.

2

Stäm försiktigt bort det mesta av tappen med ett stämjärn och slipa sedan resten i jämnhöjd med golvet. Nu återstår bara att fundera på vilken behandling golvet ska få innan rummet kan börja användas.

Efterbehandling

För att skydda träet på bästa möjliga sätt bör du alltid efterbehandla det. Såpa, olja och lack är de vanligaste produkterna.

Såpa ger ett fint, matt utseende, men mättar inte träet på djupet. Ju fler lager, desto bättre skydd. Skiktet slits relativt lätt, så det behöver behandlas ofta.

■ Säljs för 90 kronor/liter

Olja ger träet en varm och naturlig lyster, och ett oljat golv känns "mjukt" att gå på. Oljan tränger in i träet och ger ett bra skydd, men behöver ändå underhållas med en speciell underhållsolja.

■ Säljs för 350 kronor/liter

Lack ger en stark, tät yta som är lätt att rengöra med vanliga rengöringsmedel. Lack finns i klart och vitt, men även i olika glans.

■ Säljs för 350 kronor/liter

